

LATVIJAS ZIRGAUDZĒTĀJU BIEDRĪBA

Republikas laukums 2, Rīga, LV-1012

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa audzēšanas programmas rezultāti 2021. gadā

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa audzēšanas programmas rezultāti 2021. gadā

2021.gadā Latvijas Zirgaudzētāju biedrībai (LZB) bija 190 pārraudzības ganāmpulki (SIA, AS, zemnieku saimniecības, individuālie komersanti, biedrības, fiziskās personas) ar 1880 zirgiem tajos, kas īsteno Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes programmu. LZB pārraudzībā 2021.gadā bija arī 14 šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības.

Saimniecību ganāmpulki ir reģistrēti un dzīvnieki apzīmēti atbilstoši normatīvo aktu prasībām par lauksaimniecības dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas kārtību, kā arī lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtību.

Šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības LZB 2021.gadā

Nr.p.k.	Novads	Saimniecības nosaukums	Ganāmpulka reģistrācijas numurs	Piešķirts statuss
1.	Kocēni	Juridiska persona	LV0489502	20.11.2000
2.	Smiltenes	Juridiska persona	LV0460592	20.11.2000
3.	Beverīnas	Juridiska persona	LV0464701	20.11.2000
4.	Tērvetes	Juridiska persona	LV0124604	20.11.2000
5.	Ozolnieku	Juridiska persona	LV0160187	20.11.2000
6.	Ozolnieku	Juridiska persona	LV0164234	20.11.2000
7.	Jelgavas	Juridiska persona	LV0161746	10.06.2005.
8.	Dundagas	Fiziska persona	LV0426404	15.08.2006.
9.	Vecumnieku	Juridiska persona	LV0622029	14.06.2013.
10.	Ropažu	Juridiska persona	LV0382875	01.02.2014.
11.	Ogres	Juridiska persona	LV0328360	01.03.2014.
12.	Ludzas	Juridiska persona	LV0623756	15.07.2017.
13.	Burtnieku	Juridiska persona	LV0486442	20.08.2017.
14.	Ropažu	Fiziska persona	LV0625888	30.11.2021.

LZB lielāko pārraudzības saimniecību pārskats (20 un vairāk zirgi)

Ganāmpulka numurs	Zirgu skaits
LV0486442	152
LV0160187	80
LV0623756	57
LV0489502	52
LV0622029	47
LV0303991	43
LV0124604	40

LV0224377	38
LV0328360	30
LV0391657	30
LV0625888	30
LV0361988	29
LV0600232	28
LV0603737	27
LV0464701	27
LV0460668	27
LV0444875	23
LV0612466	22
LV0623353	21
LV0426404	21
LV0605771	20

Kaut arī joprojām lielākā daļa pārraudzības saimniecību ir nelielas saimniecības līdz 10 zirgiem, tomēr kā pozitīva tendence 2021.gadā jāatzīmē fakts, ka būtiski ir palielināties to saimniecību skaits, kurās ir vairāk kā 20 zirgi (no 11 - 2020.gadā līdz 21 - 2021.gadā).

Vērtēšanai sagatavoto un novērtēto zirgu skaits 2021.gadā 176 pārraudzības un 14 šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās.

Ciltsdarba svarīga sastāvdaļa ir snieguma pārbaude, kas Latvijas siltasiņu zirgu šķirnē tiek īstenota gan pēc eksterjera, gan darbaspējām. Vaislas ķēves un ērzeļa kvalitāti nosaka gan viņu pašu rādītāji, gan pēcnācēju vērtējumu rezultāti.

Atbilstoši audzēšanas programmai, tiek veikta snieguma pārbaudes datu uzskaitē visiem šķirnes dzīvniekiem, šos datus izmantojot tālākā vaislas ķēvju un ērzeļu un viņu pēcnācēju kvalitātes noteikšanā, lai sniegtu rekomendācijas zirgaudzētājiem par izlasi un selekciju populācijā. Pēc pēcnācēju vērtējumiem tiek analizēta arī iepirkta biomateriāla kvalitāte un devums populācijas ģenētiskās kvalitātes uzlabošanā. Diemžēl reti iepirktajam biomateriālam Latvijā ir vairāk kā 1-2 pēcnācēji, tāpēc bieži nav iespējams izdarīt vispārīgus secinājumus par to vai tas ir izmantojams populācijas ģenētiskās kvalitātes uzlabošanā.

2021. gadā novērtētie zirgi:

Gads	2021
Kumeļi	189
Jaunzirgi	245
Jaunie ērzeļi	12
Ērzeļi pēc pēcnācējiem	32
Ķēves	145
Kopā:	623

Kumēļu vērtēšana

2021.gadā novērtēti 189 kumēļi 63 saimniecībās. 2021.gadā vairāk kā 5 kumēļi ir novērtēti 7 saimniecībās. (2020.gadā – 7 saimniecības; 2019.gadā – 8, 2018.gadā – 11).

Pēc ciltsdarba programmas kumēļam vērtē četras pazīmes: izcelšanās; eksterjera, ķermeņa proporcijas; gaitu kvalitāte; kopējais iespaids.

Katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits ir 40.

LZB 20 labāk novērtēto LS kumēļu vērtējumi 2021.gadā (=>37)

Kumēļa vārds, identifikācijas numurs	Tēva sertifikāta un identifikācijas numurs	Māte	Vērtējumi				Iegūtais novēr- tējums
			Izcelšanās (10)	Eksterjers, ķermeņa proporcijas (10)	Gaitas (10)	Kopējais iespaids (10)	
Camarossa, LV001000006496	Cesano2, Ls2330, 470	Atēna, Ls7468	10	9	9	10	38
Trofeja, LV001900004107	Kengsington Texel, Ls2103, 411	For Sunny Day, Ls7499	10	9	9	10	38
Fiasco, LV001000008429	Fromecs Quick Dor, 516	Akcija, Ls6705	10	9	9	9	37
Carolina, LV001000008426	Cesano2, Ls2330, 470	Arsija, Ls06179	10	9	9	9	37
Avaletto, LV001000008425	Aromāts, HL265, 8	Reida, Ls05844	10	9	9	9	37
Cantarro, LV001000008424	Cesano2, Ls2330, 470	Cvinta, Ls7467	10	9	9	9	37
Amilla, LV001000008205	Aromāts, HL265, 8	Rotācija, Ls06191	10	9	9	9	37
Carentīna, LV001000008204	Cesano2, Ls2330, 470	Coca Cola, LS6700	10	9	9	9	37
Armenia, LV001000008200	Aromāts, HL265, 8	Gaigala, Ls06473	10	9	9	9	37
Astoria, LV001000006498	Aromāts, HL265, 8	Ankāra, Ls6301	10	9	9	9	37
Amelly, LV001000006497	Aromāts, HL265, 8	Garantija, Ls6708	10	9	9	9	37
Frosecco, LV001000006495	Fromecs Quick Dor, 516	Ahā,	10	9	9	9	37
Cornetina, LV001000008420	Columbus Z, Ls2198, 178S	Anneta, Ls7273	10	9	9	9	37

Lamunda, LV001000008612	Lanton Z, 540	Leila, Ls07212	10	9	9	9	37
Total Diamond, LV001900004109	Kengsington Texel, Ls2103, 411	Donna Camelia, Ls7220	10	9	9	9	37
Furst Fernanda TAF, LV001000008312	Furst Romancier, 291S	Rossalinda, Ls06814	10	9	9	9	37
Capella, LV0010000008591	Cesano2, Ls2330, 470	Akapella, Ls7309	10	9	9	9	37
Aldeja, LV001000008581	Aromāts, HL265, 8	Kameja, Ls6702	10	9	9	9	37
Descaro, LV001000008411	Donnerbube, HN251, 104	Aksioma, Ls6180	10	9	9	9	37
Azeta, LV001000008592	Aromāts, HL265, 8	Livonija, Ls6704	10	9	9	9	37

* Ar dzeltenu krāsu atzīmēti kumeļi, kas audzēti LZB pārraudzībā esošajās šķirnes saimniecībās.

No 2021.gadā augstāk novērtētajiem 20 kumeļiem 17 ir audzēti LZB pārraudzībā esošajās šķirnes saimniecībās. 7 bijuši ērzeļa Aromāts kumeļi, 5 - Cesano 2, 2 – Fromecs Quick Dor, 2- Kengsington Texel kumeļi. 2 no 20 labākajiem kumeļiem ir iegūti mākslīgās apsēklošanas rezultātā, kas ļauj secināt, ka šādi var uzlabot iegūto kumeļu kvalitāti. Lai gan pieejamības un izmaksu dēļ zirgu audzētāji pārsvarā izmanto dabisko lecināšanu, tomēr ir tendence pieaugt arī interesei par mākslīgo apsēklošanu.

Mērķtiecīgas dzīvnieku izlases un selekcijas rezultātā 2021.gadā sasniegts novērtēto kumeļu vidējais vērtējums 33.46 balles, kas ir ļoti augsts rādītājs un ļauj secināt, ka tiek atražoti augstas kvalitātes kumeļi. Bez tam pēdējo 3 gadu kumeļu vidējo rādītāju analīze ļauj secināt, ka kumeļu kvalitāte ir nemainīgi augsta.

	2021	2020	2019
Kumeļu vidējais vērtējums	33,46	33.71	33.42

Kumeļu vidējie vērtējumi LZB šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, salīdzinājumā ar kumeļu vidējiem vērtējumiem LZB pārraudzības saimniecībās 2021.gadā

Kumeļu grupa	Vidējie vērtējumi				
	Izc./tips	Ekst./prop.	Gaitas	Kopējais iespads	Kopvērtējums
2021.gadā vērtētie kumeļi	8.64	8.25	8.21	8.35	33.46
2021.gadā vērtētie kumeļi šķirnes saimniecībās	9.02	8.96	8.33	8.42	34.14
Vidējā vērtējuma starpība	+0.38	+0.76	+0.12	+0.07	+0.68

2021.gadā šķirnes zirgu audzēšanas saimniecības ir uzrādījušas augtākus vidējos kumeļu vērtējumus nekā pārraudzības saimniecībās kopumā, kas liecina, ka šķirnes zirgu audzēšanas saimniecību atražo augstvērtīgas kvalitātes kumeļus.

Kumeļu vidējie vērtējumi LZB šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās ar lielāko vērtēto kumeļu skaitu (=>5), salīdzinājumā ar kumeļu vidējiem vērtējumiem LZB pārraudzības saimniecībās 2021.gadā

Saimniecība	Vērtēto kumeļu skaits	Izcelsme/tips	Eksterjers/prop.	Gaitas	Kopējais iespaids	Kopvērtējums	Vērtējumu starpība starp šķirnes saimniecību, kurās iegūti vairāk kā 5 kumeļi vērtējumu un pārraudzības saimniecību vidējo vērtējumu 2021.gadā
LV0486442	29	9.93	8.72	8.83	8.69	36.17	+2.67
LV0623756	12	8.00	8.00	8.00	8.00	32.00	-1.46
LV0625888	9	8.00	8.00	8.00	8.00	32.00	-1.46
LV0489502	10	9.10	8.50	7.80	8.50	33.90	+0.44
LV0160187	7	8.57	8.00	8.29	8.43	33.29	-0.17
2020.gadā vērtētie kumeļi kopā LZB pārraudzības saimniecībās	189	8.64	8.25	8.21	8.35	33.46	

2021.gadā šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, kur vērtēto kumeļu skaits pārsniedza piecus kumeļus, veikta vidējo eksterjera un darbaspēju rādītāju salīdzināšana ar kopējo 2021.gadā vērtēto kumeļu vērtējumiem, un divās šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās šis rādītājs pārsniedz populācijas vidējo, kas ļauj secināt, ka šīs saimniecības atražo īpaši augstas kvalitātes kumeļus.

Jaunzirgu vērtēšana

Jaunzirgu vērtēšanu veic sertificēti vērtēšanas eksperti. Jaunzirgam vērtē: izcelsmi/tipiskumu, eksterjeru un darba spējas. Katrs dzīvnieks tiek novērtēts pēc eksterjera septiņām pazīmēm un viņa gaitas kvalitātes soļos, rikšos, lēkšos un lēciena tehnikā. Katru pazīmi vērtē 10 punktu sistēmā. Maksimālais iegūstamo punktu skaits sporta tipa jaunzirgiem ir 70 punkti

par eksterjeru un 40 punkti par darbaspējām. Iegūtie dati tiek apkopoti un iesniegti LZB, kas veic šo datu analīzi.

2021.gadā novērtēti 245 jaunzirgi 65 pārraudzības saimniecībās.

Jaunzirgu vidējais vērtējums	2021	2020
Eksterjers	54.42	53.88
Darbaspējas	30.44	30.14

Zemas kvalitātes jaunzirgu raksturo 49 un mazāk balles par eksterjeru un 29 un mazāk balles par darba spējām. Zemas kvalitātes zirgi tiek atzīti par vaislai nepiemērotiem dzīvniekiem. Vairāk kā 52 balles par eksterjeru un vairāk kā 30 balles par darba spējām raksturo izcilas kvalitātes dzīvniekus, kurus ieteicams izmantot selekcijā. Biedrība neiesaka izmantot vaislai nepiemērotus dzīvniekus/neatbilstošu vaislas materiālu.

Apkopojot 2021.gadā novērtēto jaunzirgu vidējos rādītājus secināms, ka tiem ir izcili vidējie eksterjera rādītāji (54.42 balles) un ļoti labas darba spējas (vidēji 30,44 balles), kas atspoguļo Latvijas zirgaudzētāju daudzu gadu mērķtiesīgu izlases un selekcijas darbu LZB pārraudzībā. Salīdzinot ar 2020.gada rādītājiem – jaunzirgu vidējais vērtējums 2021.gadā ir vēl uzlabojies.

LZB 19 labāk novērtētie LS jaunzirgi pēc kopvērtējuma (=>89 punkti) 2021.gadā

Zirga vārds, identifikācijas numurs	Tēva sertifikāta un identifikācijas numurs	Māte	Izcelsme	Eksterjers							Kopā	Darbaspējas				Kopā	Iegūtais novērtējums
				T (10)	VL (10)	KP (10)	PK (10)	PakK (10)	GP (10)	KE (10)		Soli (10)	Rikši (10)	Lēkši (10)	Lēc./vad. (10)		
Baritons, LV001900003133	Bretton Dream, Ls1893, 441	Akādija, Ls7222	9	9	9	9	8	8	8	9	60	8	9	8	8	33	93
Aperol, LV001000006303	Aromāts, HL265, 8	Cat Ballo L, Ls7463	10	10	8	8	8	8	7	9	58	9	9	8	8	34	92
Didi Cardino, LV001000004402	Carpaccio II, HL274, 258	Dodija, Ls5780	9	9	9	9	8	8	8	8	59	8	8	8	8	32	91
Aurora H, LV001000006209	Aromāts, HL265, 8	Hanza, Ls6157	10	10	8	8	8	7	7	9	57	9	8	9	8	34	91
Aldorado, LV001000006201	Aromāts, HL265, 8	Gaura, Ls6652	10	10	8	8	8	7	7	10	58	9	9	8	7	33	91
Atila, LV001000006254	Aromāts, HL265, 8	Kameja, Ls6702	10	10	8	7	8	8	7	9	57	9	9	8	8	34	91
Aspena, LV001000006205	Aromāts, HL265, 8	Laime, LSK2248 7	10	10	8	8	8	7	7	10	58	9	8	8	8	33	91
Bordeuxa, LV001900003134	Bretton Dream, Ls1893, 441	Domini- ka, Ls7221	8	8	8	9	9	8	9	9	60	8	8	8	7	31	91

Avalanche, LV001000006208	Aromāts, 8	Gandra, Ls6707	10	10	8	7	8	7	7	8	55	9	9	9	8	35	90
Aligro, LV001000006270	Akapulko, Ls1806, 363	Le Grande, Ls6709	10	10	9	8	8	8	8	8	59	8	8	8	7	31	90
Fancy Lady, LV001000006216	For Love 8, Ls2085, 442	Aiviekste , Ls6300	10	10	8	8	8	7	7	8	56	9	9	8	8	34	90
Carreras Fergo, LV001000004405	Carpaccio II, H1274, 258	Fergie, Ls6792	9	8	8	9	8	8	8	8	57	8	8	8	8	32	89
Carlotta, LV001000006292	Carpaccio II, H1274, 258	Bulta, Ls5301	8	8	8	9	8	8	8	8	57	8	8	8	8	32	89
Carpacci Pepe, LV001000004407	Carpaccio II, HL274, 258	Penelope , Ls6153	8	8	8	9	8	8	8	8	57	8	8	8	8	32	89
Cool Chica JJ, LV001900002826	Cool Crack Z, Ls2208. 1885	Gambija, Ls6777	8	8	8	9	8	8	8	9	58	8	7	8	8	31	89
Caletto, LV001000006258	Cesano2, Ls2330, 470	Regula, Ls6189	10	10	8	7	8	8	7	9	57	8	8	8	8	32	89
Donaly, LV001000006313	Donnerbu be II, HN251, 104	Aksioma, Ls6180	10	9	8	7	7	7	7	10	55	9	8	9	8	34	89
Forelia, LV001000004245	Formidabl e, Ls1859, 146	Rubina, Ls6798	8	8	8	8	8	8	7	9	56	9	7	8	9	33	89
Des Pacito, LV00000004179	Donnerbu be II, HN251, 104	Gambija, Ls6302	8	8	8	8	8	7	8	10	57	9	8	8	7	32	89

Pēc iegūtā kopvērtējuma no 19 labāk novērtētajiem jaunzirgiem 6 ir ērzeļa Aromāts (8) pēcnācēji, 4 – ērzeļa Carpaccio II (248) pēcnācēji. Šie ērzeļi saviem pēcnācējiem nodod gan teicamu eksterjeru, gan arī ļoti labas darba spējas.

Jaunzirgu vidējie vērtējumi LZB šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, salīdzinājumā ar jaunzirgu vidējiem vērtējumiem LZB pārraudzības saimniecībās 2021.gadā

	Izeisms	Eksterjers								Darbaspējas Kopā					Kopējais
		T (10)	VL (10)	KP (10)	PK (10)	PakK (10)	GP (10)	KE (10)	Kopā	Soli (10)	Rikši (10)	Lēkši (10)	Lēc./vad. (10)	Kopā	
Jaunzirgu grupa															
2021.gadā vērtētie jaunzirgi	8.26	8.19	7.74	7.64	7.55	7.49	7.28	8.53	54.42	7.82	7.57	7.64	7.41	30.44	84.86
2021.gadā vērtētie jaunzirgi šķirnes saimniecībās	8.50	8.32	7.74	7.55	7.48	7.42	7.24	8.65	54.40	7.82	7.63	7.68	7.52	30.65	85.05
Vidējā vērtējuma starpība	0.24	0.13	0.00	-0.09	-0.07	-0.07	-0.04	0.12	-0.02	0.00	0.06	0.04	0.11	0.21	0.19

Jaunzirgu vidējie vērtējumi LZB šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās ar lielāko vērtēto jaunzirgu skaitu (>=6) salīdzinājumā ar jaunzirgu vidējiem vērtējumiem LZB pārraudzības saimniecībās 2021.gadā

Saimniecības ganāmpulka numurs	Vērtēto jaunzirgu skaits saimniecībā	Eksterjers (punkti)	Darbspējas (punkti)	Kopā
LV0486442	54	55.46	31.50	86.96
LV0160187	16	54.88	30.69	85.57
2021.gadā vērtēto jaunzirgu darbspēju vidējais vērtējums	245	54.42	30.44	84.86
LV0625888	8	54.14	30.50	84.65
LV0622029	7	53.57	30.00	83.57
LV0623756	19	53.22	30.05	83.27
LV0464701	6	54.00	29.17	83.17
LV0489502	12	51.58	29.33	80.91

Šķirnes zirgu audzēšanas saimniecībās, kur vērtēto jaunzirgu skaits pārsniedza 6 jaunzirus, veikta vidējo eksterjera un darbspēju rādītāju salīdzināšana ar kopējo 2021.gadā vērtēto jaunzirgu rādītājiem. Rezultāti ļauj secināt, ka lielākā daļa šo saimniecību ražoto zirgu var izmantot arī kā atbilstošu vaislas materiālu citiem audzētājiem.

LZB pārraudzībā esošo saimniecību audzētie jaunzirgi ar izciliem panākumiem startēja arī Latvijas siltasiņu šķirnes sporta tipa zirgu vērtēšanas finālā “Rudens Pērle 2021”:

-3.gadīgo ķēvju klasē –1.vieta Casanova (T Call Me Black, MT Rektors, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava), 3.vieta Aura (T Acordplus, MT Legato, audzētājs Hans Herbst);

- 3.gadīgo ērzeļu/kastrātu klasē – 1.vieta Artego (T.Aromāts, MTAgrovorm's Amerigo, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava), 3.vieta Allegro (T.Acordplus, MT Lancer II, audzētājs Hans Herbst).

- 4.gadīgo ķēvju klasē – 1.vieta Arktika (T.Aromāts, MT.Lemmon, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava), 3.vieta Aleksa Clera (T.ABC Clerus, MT Le Cowando, audzētājs z/s Cūciņas).

- 4.gadīgo ērzeļu/kastrātu klasē – 1.vieta Alladin (T.Aromāts, MT.Caresino, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava), 2.vieta - Checkers (T.Chelder, MT.Kvartet, audzētājs Inese Reine), 3.vieta - Cobaschi L (T.Cabaschi, MT.Lordano, audzētājs Aiva Muktupaule).

SIA "Burtnieku zirgaudzētava" jaunzirgi Latvijas siltasiņu šķirnes sporta tipa zirgu vērtēšanas finālā "Rudens Pērle 2021" gandrīz visās kategorijās izcīnīja pirmās vietas. 1.vietu četrgadīgo ķēvju grupā un arī nominācijā "Best in show" par kopumā labāko jaunzirgu tika atzīta ķēve Arktika (T.Aromāts, MT.Lemmon).

Ciltsgrāmatā ierakstītie zirgi 2021.gadā

2021.gadā Ciltsgrāmatā uzņemti 211 zirgi, tai skaitā 208 A sadaļā un 3 zirgi B sadaļā.

Vaislas ērzeļu sagatavošana sertificēšanai un sertificēšana 2021.gadā

2021.gadā sertificēti 12 jauni vaislas ērzeļi.

Jaunos vaislas ērzeļus pārbauda vienādos apstākļos, vērtējot sniegumu. Minimālais eksterjera vērtējums - 52 balles pēc 7 pazīmēm. Darbaspēju minimālais vērtējums vismaz 31 balle pēc 4 rādītājiem. Kopš 2014. gada ērzeļu vērtēšanu veic speciāli izveidota komisija no abu zirgu audzēšanas organizāciju vērtēšanas ekspertiem.

<i>2021. gadā sertificētie ērzeļi (12)</i>		
	Eksterjers	Darbaspējas
Zemākais vērtējums	52.31	31
Augstākais vērtējums	58.34	35

Pēc pēcnācēju kvalitātes pārbaudītie ērzeļi 2021.gadā

Iegūtie rezultāti par vaislas ērzeļu pēcnācēju darba kvalitāti tiek apkopoti un analizēti, norādot konkrētā vaislas ērzeļa visu novērtēto pēcnācēju vidējos vērtējumus un vietu salīdzinājumā ar citiem vaislas ērzeļiem. Analizējot vaislas ērzeļu kvalitatīvos rādītājus attiecībā pret vidējiem rādītājiem, tiek noteikts vai novērtētais vaislas ērzelis ir pazīmju uzlabotājs vai pasliktinātājs.

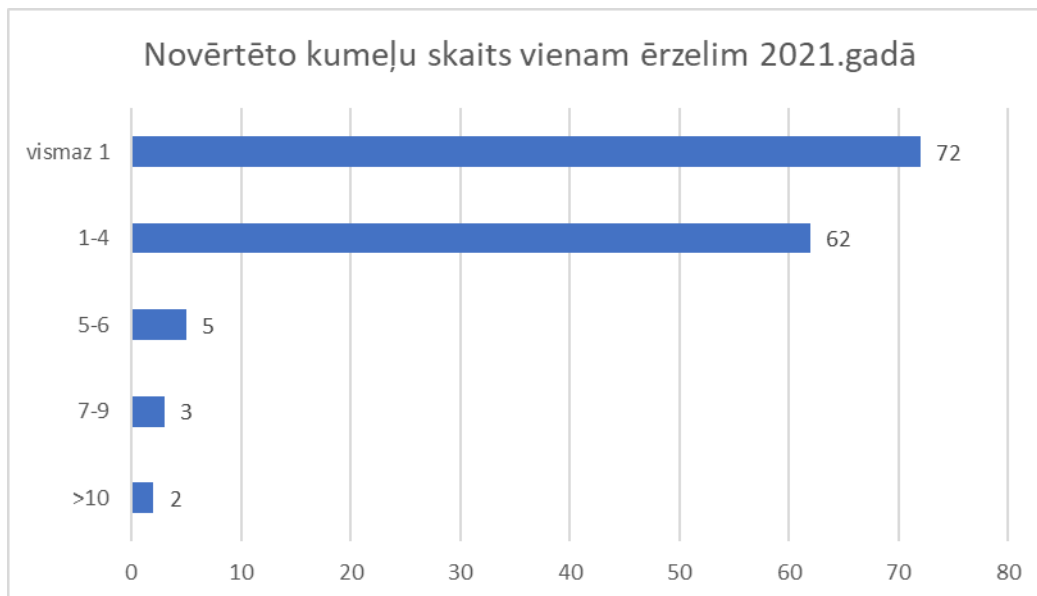
2021.gadā pēc pēcnācēju kvalitātes novērtēti 32 ērzeļi, kas varēja pretendēt uz valsts atbalstu, izpildot likumā noteiktās prasības.

Pasaules Sporta zirgu audzēšanas federācijas (WBFSH) 2021.gada TOP 100 pasaules iejādes ērzeļu reitingā ērzelis Aromāts (īpašnieks Burtņieku zirgaudzētava) ierindojies 51.vietā (2020.-62.v., 2019.- 27.v.; 2018. -89.v., 2017. -39.v., 2016.g. -33.v). Un Burtņieku zirgaudzētava – 310.vietā pasaulē iejādes sporta zirgu audzētāju reitingā. Reitings tiek sastādīts pēc ērzeļu pēcnācēju Starptautiskās Jātņieku federācijas (FEI) apkopotajiem starptautisko iejādes sacensību rezultātiem. Pašlaik Aromātam augsto vietu ērzeļu reitingā nodrošina viņa bērni – Latvijā audzētie (audz.Burtņieku zirgaudzētava, Jānis Jurašs) Latvijas siltasiņu šķirnes sporta tipa zirgi – **Arums** (MT Amulets, jātnieki- Inessa Merkulova (RUS), Stanislav Cherednichenko (RUS)), **Arlekino** (MT Gudvils, jātniece – Hanna Karasiova (BLR)), **Avans** (MT Gudvils, jātniece – Olga Ivanova (RUS)).

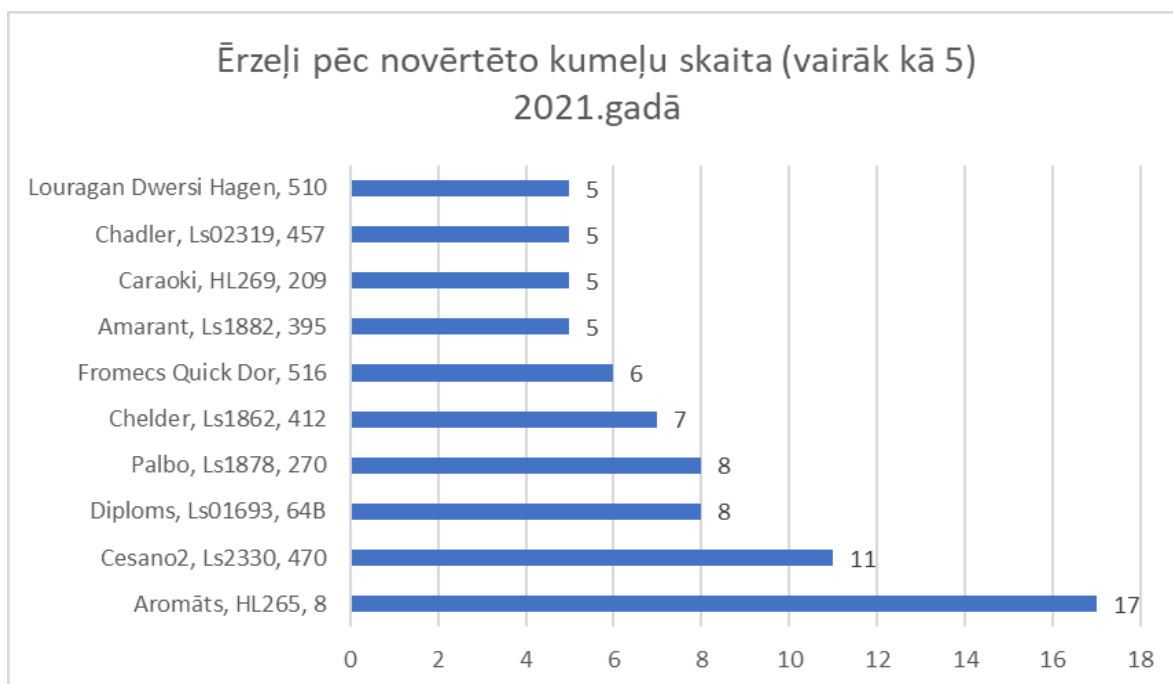

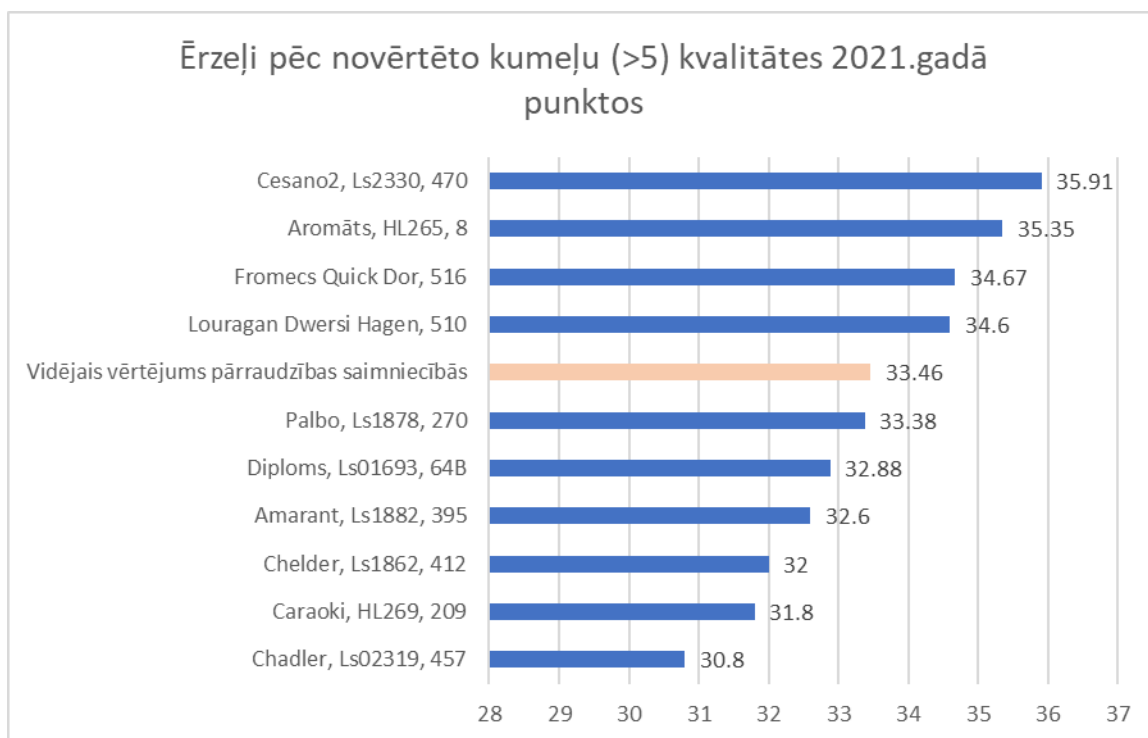
Vaislas ērzelis Aromāts, 8 un viņa pēcnācēji – Arums, Arlekino, Avans un Asteriks.

Pieaugot sporta tipa zirgu izkopšanai Latvijas zirgu šķirnē, aizvien vairāk izmanto Latvijas zirgu šķirnei radniecisko Rietumeiropas šķirņu – Hanoveras, Holšteinas, Oldenburgas vaisliniekus. Atsevišķās saimniecībās, kur to atzīst ganāmpulka īpašnieks, izmanto arī Nīderlandes, Dānijas siltasiņu un Vestfāles šķirņu vaisliniekus. Šo šķirņu ērzeļi paaugstina zirgu sportiskās dotības, taču tādā veidā uzlabotie dzīvnieki var zaudēt Latvijas zirgu šķirnes īpatņiem raksturīgo nosvērtību, mierīgumu un labdabību.

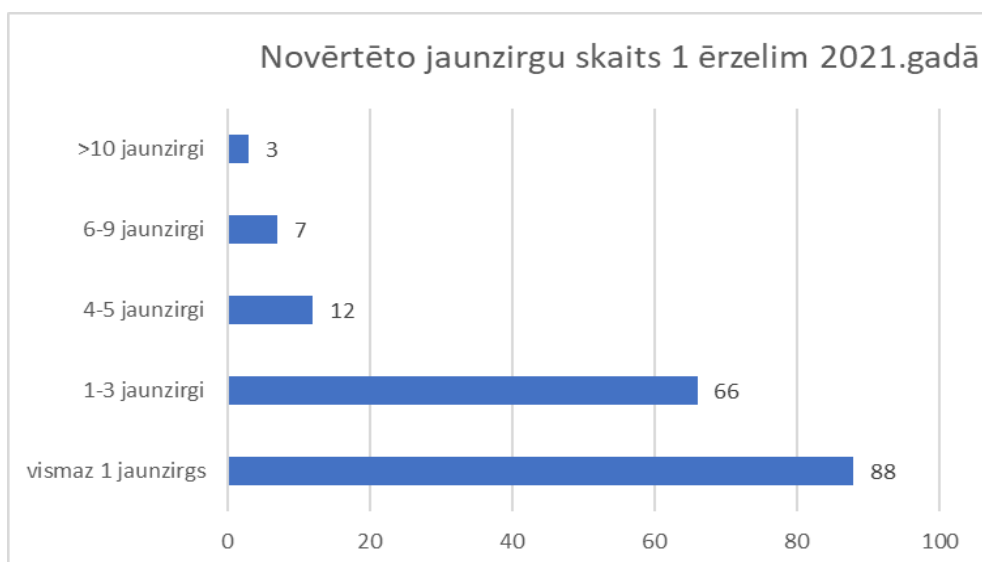

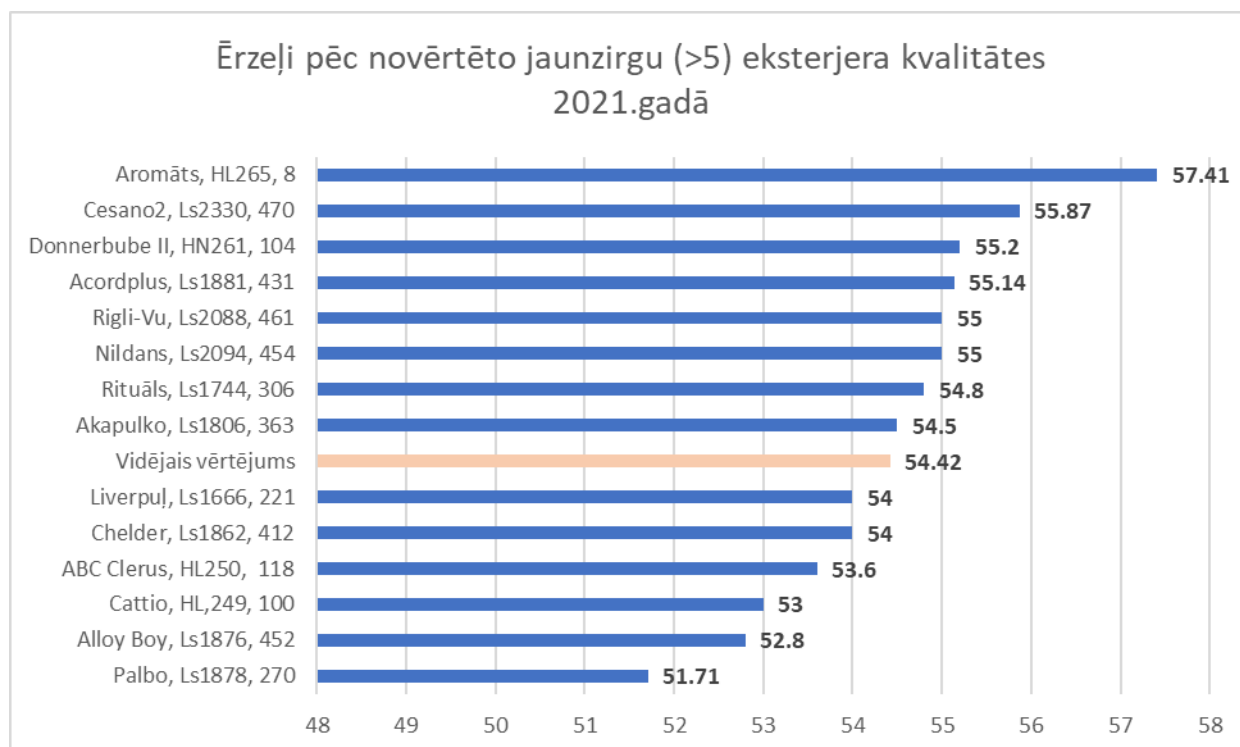
Latvijā ir daudz un labas kvalitātes vaislas ērzeļi, tomēr secināms, ka tikai 10 ērzeļiem gadā novērtēti 5 vai vairāk kumeļi. Ērzeļiem, kas vaislas darbā tiek izmantoti ļoti maz, trūkst objektīvu kvalitatīvo rādītāju, lai novērtētu vai šie ērzeļi ir pazīmju uzlabotāji vai pasliktinātāji.

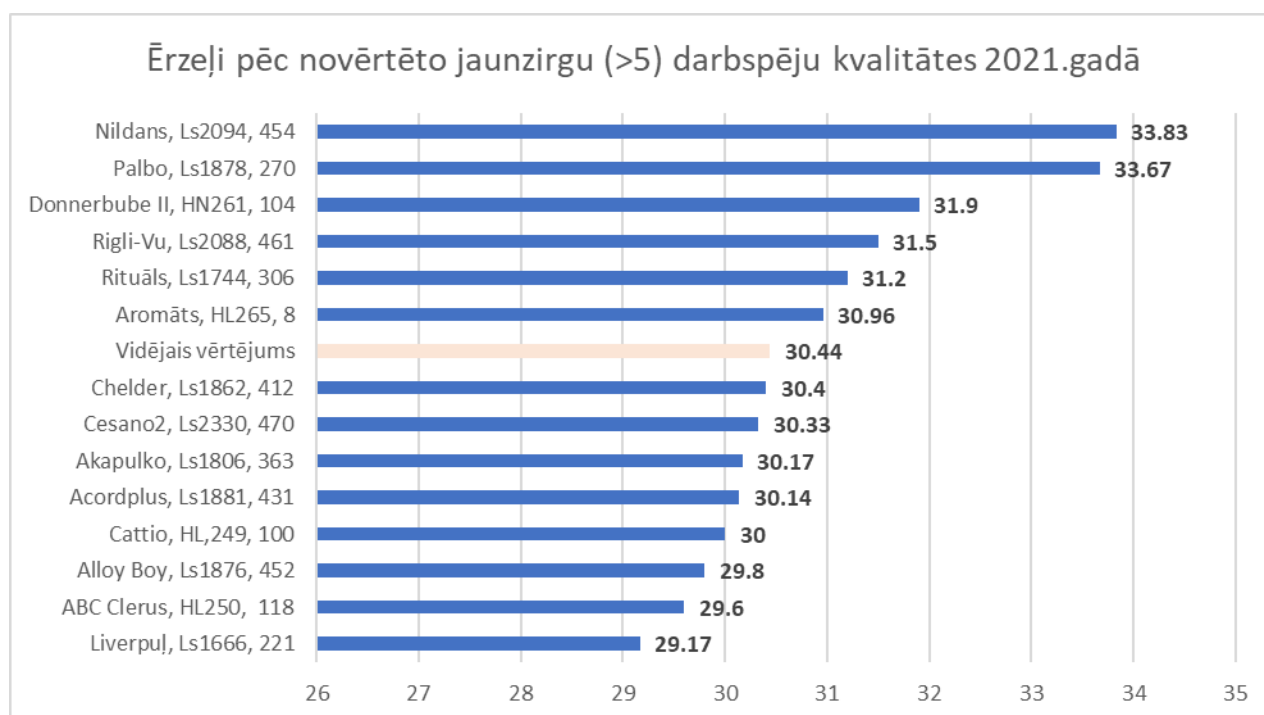

14 ērzeļiem 2021.gadā novērtēti 5 vai vairāk jaunzirgi (šiem jaunzirgiem ir teicami vidējie eksterjera rādītāji – 54.42 balles un labas darbaspējas – 30.44 balles). Ērzeļiem, kas vaislas darbā tiek izmantoti ļoti maz, trūkst objektīvu kvalitatīvo rādītāju, lai novērtētu vai šie ērzeļi ir pazīmju uzlabotāji vai pasliktinātāji.

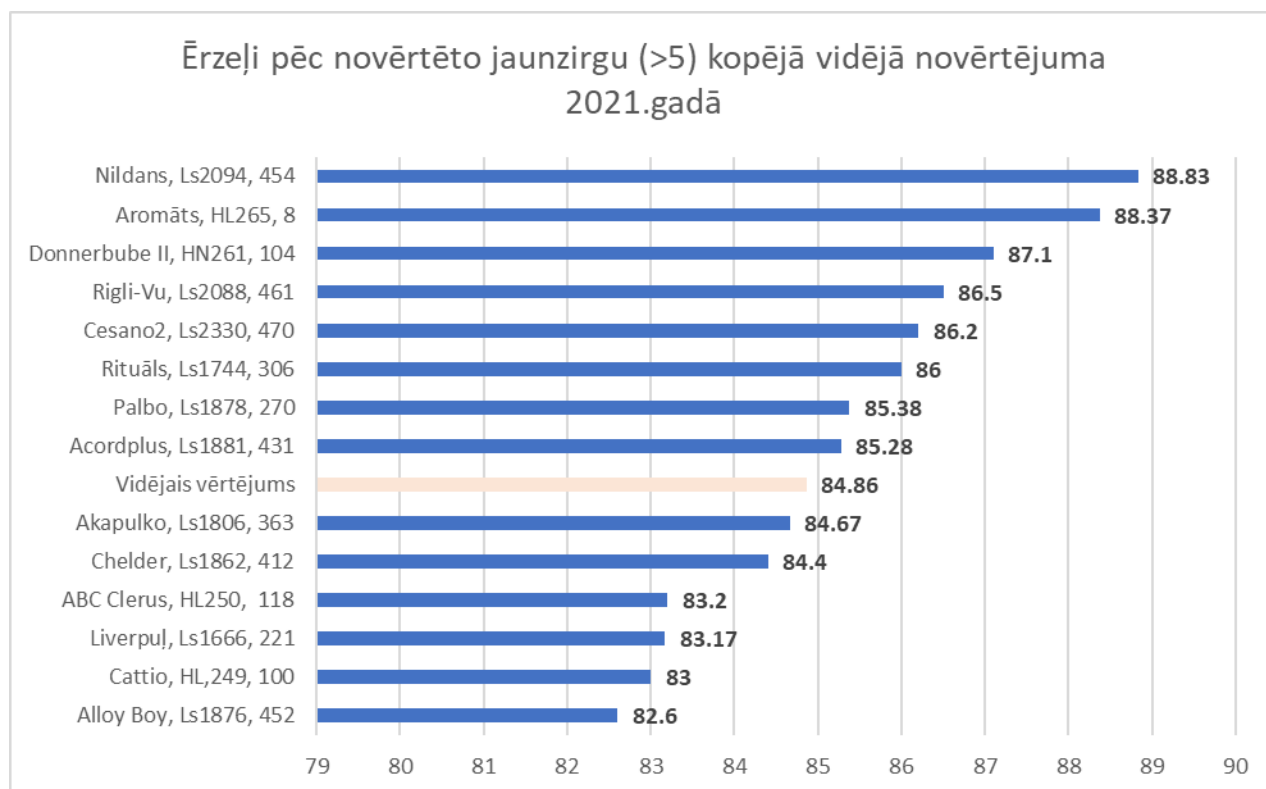

Jaunzirgu eksterjera rādītājus ir uzlabojuši šādi ērzeļi: Aromāts, Cesano2, Donnerbube II, Acordplus, Rigli-Vu, Nildans, Rituāls, Akapulko.

Jaunzirgu darba spējas ir uzlabojuši šādi ērzeļi: Nildans, Palbo, Donnerbube II, Rigli-Vu, Rituāls, Aromāts.

Vērtējot 2021.gadā vērtēto jaunzirgu vidējo sniegumu secināms, ka ērzeļi uzlabotāji bija Nildans, Aromāts, Donnerbube II, Rigli-Vu, Cesano2, Rituāls, Palbo, Acordplus. Šo ērzeļu pēcnācēju snieguma rādītāji ir augsti uz dažādas kvalitātes ķēvēm. Šie ērzeļi kumeliem nodod harmonisku uzbūvi ar labu virsējo līniju, līdzsvara sadalījumu un pareizām kāju stāvotnēm. Zirgiem raksturīgas labas gaitas, spēcīgs lēciens ar teicamu tehniku un labiem refleksiem. Aromāts pašlaik ir arī labākais iejādes zirgu producētājs Austrumeiropā, tomēr ir iegūti arī konkūra zirgi, kas startē starptautiskā līmenī.

Sacensības

2021.gadā LZB sadarbībā ar Latvijas Jātnieku federāciju ir organizējusi World Cup CSI2*-W/CSIYH1* Rīga-2021 Pasaules kausa Centrāleiropas zonas posma sacensības šķēršļu pārvarēšanā jātnieku sportā. Sacensībās piedalījās 68 sportisti ar 124 zirgiem no 6 valstīm – Igaunijas, Latvijas, Lietuvas, Rumānijas, Somijas, Sauda Arābijas. Latviju Pasaules kausa posma sacensībās pārstāvēja 27 sportisti ar 36 zirgiem.

2021.gadā LZB piedalījās arī pirmo Latvijas FEI CAI3* un CAI2* sacensību pajūgu braukšanā organizēšanā Zirgaudzētavā Kocēni.

Latvijā rīkotās starptautiskās sacensības jātnieku sportā ir laba iespēja parādīt Latvijas zirgaudzētāju izaudzētos zirgus un izvērtēt to sniegumu starptautiskā konkurencē.

2021.gadā LZB ir piedalījies arī daudzu republikas mēroga sacensību organizēšanā iejādē, konkūrā un pajūgu braukšanā. Plānoto sacensību skaitu gan ievērojami samazināja COVID-19 noteiktie ierobežojumi.

Pilnu informāciju par visām notikušajām sacensībām un Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa zirgu sasniegumiem sacensībās var skatīt Latvijas jātnieku federācijas mājas lapā (www.leflatvia.lv), Starptautiskās Jātnieku federācijas mājas lapā (www.fei.org) un Pasaules Sporta zirgu audzēšanas federācijas (WBFSH) mājas lapā (www.wbfs.org).

LZB pārraudzībā esošās saimniecības un to audzētie zirgi Pasaules Sporta zirgu audzēšanas federācijas (WBFSH) pasaules labāko ciltsgŗāmatu un zirgaudzētāju reitingos 2021.gadā

Pasaules Sporta zirgu audzēšanas federācija labāko ciltsgŗāmatu un zirgaudzētāju reitingus veido, pamatojoties uz ciltsgŗāmatu zirgu sasniegumiem starptautiskās iejādes, konkūra un trīscīņas sacensībās, ņemot vērā Starptautiskās Jātnieku federācijas (FEI) apkopotos starptautisko sacensību rezultātus.

Latvija 2021.gadā bija:

- **14.vietā pasaules ciltsgŗāmatu reitingā iejādē** - pateicoties LZB pārraudzībā esošo saimniecību izaudzētajiem iejādes zirgiem Avans un Arlekino (no Aromāta, audzētājs "Burtnieku zirgaudzētava"), Arums (no Aromāta, audzētājs Jānis Jurašs), Zi-Zi Top (T.Zidane Velvet, MT Aromāts, audzētājs Aleksandrs Vasiļjevs), Don Belissimo (Cafino) (T.Charmeur, MT.Aromāts, audzētājs Aleksandrs Vasiļjevs). Šie zirgi Pasaules iejādes zirgu audzētāju 2021.gada reitingā zirgaudzētāju Jāni Jurašu ierindo 118.vietā, SIA „Burtnieku zirgaudzētavu” ierindo 310.vietā un Aleksandru Vasiļjevu 587.vietā.

- **35.vietā pasaules ciltsgŗāmatu reitingā konkūrā** – pateicoties konkūra zirgam Linkolns (no Louis J, audzētājs Agrofirma Tērvete, AS). Šis zirgs Pasaules konkūra zirgu audzētāju 2021.gada reitingā Agrofirmu Tērvete ierindo 202.vietā.

- **45.vietā pasaules ciltsgŗāmatu reitingā trīscīņā** – pateicoties trīscīņas zirgiem Ahāts (T.Aromāts, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava), Fortuna (t.Flamenko, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava), Hello Kity (Auce) (t.Aromāts, audzētājs Burtnieku zirgaudzētava). Šie zirgi Pasaules trīscīņas zirgu audzētāju 2021.gada reitingā Burtnieku zirgaudzētavu ierindo 841.vietā.

Starptautiskās Jātnieku federācijas (FEI) 2021.gada reitingā pajūgu braukšanā vienjūgiem Dace Stūre ar Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa ķēvi Callija (T.Cristāls, MT.Guido, audzētājs SIA „Zirgaudzētava Kocēni”) ieņem 62.vietu.

*Dace Stūre ar Latvijas siltasiņu sporta tipa ķēvi Callija pirmajās Latvijā
Zirgaudzētavā Kocēni rīkotajās starptautiskajās sacensībās pajūgu braukšanā*

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa zirgs Princis Narcis (T.Passi,MT.Nazjif, audzētāja Ritma Jedinaka) braucējs Mareks Jedinaks, zirgaudzētāja Ritma Jedinaka) izcīnīja 5.vietu FEI Pasaules čempionātā para-pajūgu braukšanā vienjūgiem II grupā.

*Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa zirgs Princis Narcis ar
braucēju Mareku Jedinaku, zirgaudzētāja Ritma Jedinaka*

Latvijas Nacionālajā čempionātā iejādē 2021.gadā Lielajā balvā – 1. vieta – Terēzai Rozenbergai ar vaislas ērzeli Kivi (T.Calano II, MT Vintas, audzētājs Juris Mežnieks).

Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa vaislas ērzelis Kivi ar jātnieci Terēzu Rozenbergu, zirgaudzētājs Juris Mežnieks

Paralimpiskajā iejādē daudzos starptautiskos turnīros veiksmīgi startējis zirgs King of the Dance (T.Kadilak, MT.Kings, audzētāja Anita Blauberga). Šis zirgs startējis arī divās paralimpiskajās spēlēs (Rio un Tokijā). 2021.gadā para-iejādes 1.grupas jātnieks Rihards Snikus ar šo zirgu Starptautiskās Jātnieku federācijas (FEI) reitingā para-iejādē 1.grupā ierindojies 3.vietā pasaulē.

Attēlā Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa zirgs King of the Dance ar jātnieku Rihardu Snikusu

Elektroniskās datu bāzes, zirgkopības nozares popularizēšana, sabiedrības informēšana un izglītošana

2021.gadā Biedrība turpināja sadarbību ar Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociāciju kā arī citām radnieciskajām organizācijām ārvalstīs (īpaši Lietuvā un Igaunijā), kā arī ar valsts iestādēm kopīgas nozares politikas veidošanai un audzēšanas programmas īstenošanai. Biedrība turpina sadarbību ar LŠZAA elektroniskās datu bāzes izveidē un regulāri publicē aktuālāko informāciju

par jaunumiem nozarē savā mājas lapā. Biedrība ir arī Lauksaimnieku Organizāciju Sadarbības padomes biedrs. Šī organizācija formulē vienotu lauksaimnieku viedokli to interešu aizstāvībā un tālākām sarunām ar valsts pārvaldes institūcijām, kā arī citiem sadarbības partneriem, kas sekmē nozares politika veidošanu un audzēšanas programmas īstenošanu.

Latvijas Zirgaudzētāju biedrība turpināja darbu arī Pasaules Sporta zirgu audzēšanas federācijā (WBFSH) kā šīs organizācijas biedrs. Tā kā lielākā daļa izaudzēto Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes sporta tipa zirgu tiek eksportēti uz ārvalstīm, šīs organizācijas veidotie labāko ciltsgrāmatu un zirgaudzētāju reitingi, kas atspoguļo ciltsgrāmatu zirgu sasniegumus starptautiskās iejādes, konkūra un trīscīņas sacensībās, ņemot vērā Starptautiskās Jātnieku federācijas (FEI) apkopotos starptautisko sacensību rezultātus, ir būtisks instruments, īpaši vērtējot šķirnes snieguma īpašību uzlabošanas iespējas. Šie reitingi parāda, ka Latvijas siltasiņu šķirnes sporta tipa zirgi ir piemēroti mūsdienu klasiskā sporta veidiem (iejādei, konkūram un trīscīņai) un ir konkurētspējīgi starptautiskajā tirgū. Šie zirgi ir īpaši iecienīti arī kaimiņvalstīs (Somija, Zviedrija) tieši savas labdabības, nosvērtības, stiprās konstitūcijas un korekto gaitu dēļ, kur tie veiksmīgi tiek izmantoti sporta skolās un sportā. Šajās valstīs īpaši pieprasīti tie ir bērnu, jauniešu un amatieru sportam.

Secinājumi

Ņemot vērā iepriekšminēto, secināms, ka audzēšanas programmas izpilde 2021.gadā veikta atbilstoši uzstādītajiem mērķiem un uzdevumiem, realizējot gan vaislas dzīvnieku izlasi un selekciju, gan jaunzirgu un kumeļu vērtēšanu vaislas dzīvnieku pēcnācēju kvalitātes izvērtēšanai, snieguma pārbaudes datu uzskaiti visiem šķirnes dzīvniekiem, kā arī veicot pēcnācēju kvalitātes analīzi vaislas ērzeļiem.

Ir izstrādāti nosacījumi Latvijas siltasiņu zirgu šķirnes vaislas ērzeļu un ķēvju iedalījumam klasēs pēc izcelsmes un tipiskuma, eksterjera, darbspēju un pēcnācēju kvalitātes novērtējuma. Biedrības pārraudzībā esošas saimniecības atražojušas augstas kvalitātes kumeļus un jaunzirgus. Turpināta ciltsdarba datu uzskaites un analīzes pilnveidošana, elektronisko datu bāzu veidošana, izmantojot šos datus ciltsdarba attīstībai. Kvalitatīvi īstenoti speciālistu kvalifikācijas celšanas pasākumi, zirgaudzētāju un sabiedrības izglītošanas, sabiedrības informēšanas, nozares popularizēšanas pasākumi. Covid-19 ierobežojumu dēļ gan daļa plānoto pasākumu nevarēja notikt plānotajā apmērā. Turpināta sekmīga sadarbība ar citām dzīvnieku audzēšanas organizācijām un valsts iestādēm kopīgas nozares politikas pilnveidošanai.

Edgars Treibergs

Latvijas Zirgaudzētāju biedrības prezidents